

NOVICE

Naročnina za celo leto: 10 Lir; za pol leta: 5 Lir; posamezna številka 20 stotink; za inozemstvo se vračuna poštnina. - Oglasi, naročnina i. t. d. naj se pošiljajo na naslov: „Novice“, Trieste, Via Torre bianca 21, IV. n.

Zborujejo inženirji?

Te dni se je zopet sestala ena konferenca. Sestajanje raznih konferenc je postalo našemu ljudstvu že deveta briga, in tozadevne vesti v listih gredo po navadi neprečitane mimo oči tudi pazljivih čitateljev. Saj ni čuda! Navaženi smo že vsi povojne prakse, da se vprašanja, ki si ne morejo ali nočejo rešiti, odstopajo — konferencam. Te že skrbje, da se bodo reševala tako dolgo, da jih ne bo treba več rešiti. Isti pojav v malem zapazamo pri društvih; tam se nerešljiva vprašanja izročajo — odsekom v proučevanje. Evo: ta diplomatski »trik« je postal že tako splošno znan, da ga že uspešno uporabljajo tudi diplomati v podeželskih in mestnih društvih.

Toda vkljub vsej nevernosti se vendar ne moremo ubraniti nekemu tihemu upanju, ali bolje razburjenju vsled pričakovanja, kadarkoli stopi pred kako konferenco vprašanje, ki se bolj od blizu tiče nas.

Tako vprašanje, ki se nas tiče zelo od blizu, ki se zajeda v vse naše življenje, bo sedaj zopet stopilo pred eno konferenco. Takrat bo tudi konferenca blizu. V naši državi bo, v starodavnih lepih Firencah. Konferenca bo — italijansko-jugoslovenska, razpravljalo se bo na njej o vprašanju — narodnih manjšin, pa ne naše. Bog vari: Italija — to je vsemu svetu znano! — je pač edina država sveta, ki... nima narodnih manjšin.

Italijansko-jugoslovenska konferenca, oziroma zborovanje ali posvetovanje italijansko-jugoslovenske komisije za »tehnično« izvedbo vseh prijateljskih dogovorov med obema sosednjima državama, nima velike naloge. To se ponavlja vedno in preveč, ko se ta komisija sestane k zborovanju in posvetovanju. Le »tehnična« vprašanja, le »tehnična« ureditev, le »tehnične« stvari... Blažena tehnika! Kakor bi zborovali sami inženirji...

Tudi sedaj je na programu »tehnična« ureditev vprašanja narodnih manjšin, v kolikor se o teh govori v pogodbah. Ker pa se je Italija skrbno varovala, da bi prišla v te pogodbe kaka besedica o njeni, slovan-

ski narodni manjšini, so jo temu dosledno z vseno silo tudi sedaj upirala proti temu, da bi se na tej... tehnični konferenci izgovorila besedica o nas. Se več! Tudi največji naivnež v politiki je zapazil, vedno, ko je... grožila nevarnost, da bi vendar le znalo stopiti v ospredje tudi vprašanje nas, slovanske manjšine Italije, zanimivo taktiko. Pritisk na nas se je na predvečer takih »nevarnosti« nenadoma povečal. Tako je tudi sedaj. — Taktika je jasna: če bi že hudič ne dal miru in bi podtaknil, tako mimogrede, na zeleno mizo tudi naše vprašanje, je pomoč takoj pri roki: pritisk se zmanjša in vzpostavi se... prejšnje stanje ter mirna Bosna! Tako je stvar končana in rešitev diši navidezno celó po nekakem... velikodušju. Mi, ki smo to igro že zdavnaj spregledali, seveda vemo, da tu ni govora o kakem »velikodušju«.

Tudi sedaj, v Firencah, si bodo masili ušesa, če bo kdo skušal govoriti o nas. Prosim... v tako svobodoljubni državi, s tako preteklostjo, z dvatisočletno kulturo, pa bi se kdo drznil govoriti o »zatiranju« narodnih manjšin!...

Toda mi, ki poznamo zelo od blizu sistem »svobodoljubnosti«, se obračamo na predvečer konference v Firencah do vlade v Rimu z resno besedo in ji povemo to-le: da se vprašanja narodnih manjšin med prijateljskimi državami ne dajo reševati s tehničnimi merili in šestili. S tem orodjem se merijo in mejijo mrtve mase zemlje, ne pa živo narodno telo...

In če želi naša vlada, da se resnično in pravično reši vprašanje italijanskih manjšin v inozemstvu, mora tudi sama rešiti vprašanje slovanske manjšine v mejah Italije, tudi — to stran Reke. Rešiti ne z nasilnim iztrebljanjem te manjšine z zemeljske oble, na srednjeveški način, temveč na način dostojen kulturne države.

Še-le tedaj bo postalo vprašanje »tehnično«, dotlej pa bo ostalo eno najvažnejših mednarodnih vprašanj. To je naš pozdrav zborovalcem v Firencah.

njenih zgoraj omenjenih pisem, ki so se našla po vojni v dvornem arhivu in iz še nekaterih dokumentov, ki so se našli istotam. Včas bi se izvedelo iz poslovnih pisem, ki jih je pisal princ Rudolf svojim staršem pred samomorom. Toda grof Taaffe, sin nekdanjega ministrskega predsednika, ki ima ta pisma in še nekatere druge tozadevne tajne spise, je izjavil, da ne bo nikoli nič izvedel za njihovo vsebino. Baronica Helena Vetscera, ki je bila tudi sama žrtev tragedije v Mayerlingu, pa je nesla tajno s seboj v grob.

Strašno skrunenje grobov

V Aachenu na Nemškem se je te dni zgodilo nekaj strašnega. Neka gospa je šla dan po pogrebu svoje hčerke na pokopališče. Z grozo je zapazila, da se hčerka grobarja igra s punčko njenega lastnega otroka, ki jo je imel tako rad in ki jo je zato sama položila v krsto poleg trupca.

Gospa je seveda takoj prijavila stvar policiji, ki je morala ugotoviti grozno skrunenje grobov. Grobar je že dolgo let ponoči odkopaval sveže grobove, odpiral krste in jemal iz njih vse, kar je bilo količaj vredno. Na ta način je prišla tudi punčka hčerke omenjene gospe v roke njegovega otroka. Grobar je bil zelo premožen in nihče ni vedel, odkod izvira njegovo bogastvo. Seveda če je vsak dan — Aachen je veliko mesto in se vsak dan pokoplje do 20 ljudi — odpiral grobove in jemal iz njih obleko, nakit in drugo!

Najstrašnejše še pride. Trupla pokopanih otrok je zver v človeški podobi jemala iz krst in jih metala svojim svinjam, ki so bile izredno dobro pitane. Policija je takoj prišla grobarja in njegovo ženo, ki je vedela za moževa grozodejstva.

Najstarejše drevo na svetu

V mestu Kas na otoku z istim imenom, blizu Male Azije, raste tropično drevo platana, tako zvani Hipokrat, ki je najstarejše drevo na svetu. Starost tega drevesa cenijo strokovnjaki na okroglo 2500 let. Drevo je ogromno, če pomislimo, da znaša obseg debla 10 m. Veje so še vedno pokrite z listi, ali vsako leto je videti, kako se starajo in venejo. Ondotni prebivalci, ki zelo spoštujejo to znamenito drevo, so podprli veje, tako da je nastala okrog drevesa cela ograja. Pripovedujejo tudi, da je v senci tega drevesa najznamenitejši zdravnik starega veka predaval svojim učencem o primitivnih pojmih zdravniške vede in sicer štiri stoletja pred Kristusom. Ta edini živi spomenik one dobe lahko preživi še mnogo let.

Kako je v Rusiji urejeno rodbinsko življenje

Sovjetski ljudski komisar za pravosodstvo je izdelal nov zakonski načrt o poroki, varstvu in skrbstvu. Načrt, o katerem se je že razpravljalo, bo v najkrajšem času vzakonen in objavljen.

Nova poroka.

Po novih določbah se bo smel poročiti vsakdo, ki je dovršil 18 let, dekleta pa že po dovržitvi 16. leta. Zakonska zveza postane pravoveljavna s prostim vpisom pri merodajnih oblastih. Cerkevne poroke država ne prizna. Vpis pa ni dovoljen, ako je kateri izmed zaročencev slaboumen ali duševno bolan, nadalje ni dovoljeno sklepanje zakonskih vezi med brati in sestrami in med krvnimi sorodniki v ravni liniji. Mož in žena smeta nositi skupno ime, ako to izrecno zahtevata pri vpisu poroke, sicer ohrani vsakdo svoje staro ime. Zakonska zveza nima nobenega vpliva na državno pripadnost. Premoženje, katero si pridobi zakonska dvojica tekom življenja, pripade obema. Ako eden zakoncev ni sposoben za delo in za svoje preživljanje nima potrebnega zaslužka, tedaj je za delo sposoben zakonski drug dolžan, da podpira svojega nesposobnega zakonskega druga.

Ločitev zakona je vsak čas mogoča.

Izvenzakonski otroci.

Ako postane noseča kaka žena, ki ne živi v vpisanem zakonu, tedaj ima pravico, da naznani oblasti tistega, ki je radi svojega čina dolžan podpisati njo in otroka. Označeni oče more v roku 14 dni vložiti pritožbo. Ako zamudi ta rok, tedaj se smatra postavno za zakonskega očeta. Ako se dokaže ali ako ugotovi sodišče, da je žena v kritičnem času občevala z več moškimi, tedaj so vsi dolžni nuditi ji potrebno gmočno pomoč.

Roditeljske pravice

so v glavnem dolžnosti naprav otrokom. Ako roditelji ne izpolnjujejo teh dolžnosti, ima sodišče pravico, da jim odvzame roditeljska prava. Vse korake glede vzgoje otrok ukrenejo starši sporazumno. Ako se

Hopsasa, trajlala,
Pustna nedelja,
lan' smo klobas b'li siť
letos pa zelja.

Hopsasa, trajlala,
davek na vino,
davek na hišo, hram
in na živino.

Hopsasa, trajlala,
Pust se poslavlja
in za slovo tako
nam še nazdravlja:

Hopsasa, trajlala,
zdravi mi kmeti!
Letos ste zelja siť
Kaj pa bo hleti? ...

ne morejo sporazumeti, odloči krajevni varuh. Roditelji so tudi dolžni šolati svoje otroke ali pa jih izučiti v primerni obrti, ne morejo pa brez sporazuma sklepati dogovorov za delovno izkoriščanje otrok. Oba roditelja morata vzajemno skrbeti za vzdrževanje otrok. Ako roditelji zanemarjajo svoje dolžnosti ali zlostavljajo otroke, jim more sodišče odvzeti otroke ter jih izročiti v zaščito varuha. Na drugi strani pa so tudi otroci dolžni skrbeti za svoje roditelje, ako pridejo v stisko in postanejo nesposobni za delo. Ako je to nemogoče, tedaj preide ta dolžnost na brate in sestre ter najbližje sorodnike. Adopcija je dovoljena samo v interesu otrok. Če je otrok dovršil 10. leto, odločuje sam o svoji adopciji.

Zopet ena pridiga po vodi...

Novi ruski rodbinski zakon se v svojih dobrih straneh v glavnem strinja s tozadevnimi zakoniki drugih naprednih držav. Fantastična ureditev rodbinskega življenja, ki so jo ruski komunisti oznanjali, je šla, kakor mnogo drugih njihovih podobnih pridig, s tem zakonom končno veljavno po vodi...

Otok se pogreznil v morje

Ob zapadnem afriškem obrežju v portugalski koloniji Angoli se je do nedavno nahajal otok z mestom Port Aleksander.

Mesto je bilo prvotno naselbina domaćinov, ko pa so se pred leti ondi nastanili Portugalci, so izpodrinili domačine, tako da so v tej naselbini živeli sedaj v pretežnem številu belokožci. Prebivalstvo je bilo zelo delavno in pridno, tako da je postalo malo mesto kmalu važna točka za izvoz, zlasti ker je imelo ugodno pristanišče. Otok je bil majhen, zavzemal je komaj toliko prostora kakor evropsko provincijalno mesto s 15.000 prebivalci.

Nedavno pa je to mesto zadela grozna in nenavadna nesreča. Kar nepričakovano se je morje iz doslej nepojasnjenega vzroka, morda zaradi kakšega potresa ali vsled izbruha kakega podmorskega ognjenika, grozeče zapičilo, se dvignilo visoko do neba in zakopalo pod seboj otok in mesto. Menda ni niti en edini človek preživel te katastrofe, razen nekoliko mornarjev, ki so bili s svojimi čolni daleč od pristanišča. Mornarji, ki so se rešili, so bili kakor blazni, blebetali so nerazumljive besede, ker so jih omamili grozni trenutki, ki so jih doživeli. Po dolgem času so šele mogli povedati, da so videli, kako se je morje hipoma vzpelo kakor gora, padlo in se pogreznilo še pod okoliško gladino in na tem mestu je nastal ogromen vrtnec, ki je pogoltnil vse, kar je dosegel...

Si naročen na „NOVICE“?

Novice iz vsega sveta

Odmevi tragedije v Mayerlingu

Smrt baronice Helene Vetscera, matere ljubice princa Rudolfa. - Kako so odnesli truplo Mary Vetscere iz Mayerlinga. Tajni spisi, ki ne bodo videli luči sveta.

V Badenu pri Dunaju je umrla te dni v visoki starosti baronica, katere ime se skozi dolgo let ni smelo niti omeniti na ozemlju bivše avstroogrške monarhije. Bila je to baronica Helena Vetscera, katere hči je našla v Mayerlingu smrt skupno s princem Rudolfom.

Družina sedaj umrle baronice proizhaja iz stare grške rodbine grofov Bellazzi. Njena hči Mary Vetscera je bila izredna krasotica, občudovana tudi na dvoru, kjer je zavzemal njen oče odlično mesto. Toda njena priljubljenost na dvoru je prenehala, ko se je zaznalo za njeno razmerje s — princem Rudolfom. Znano je, da je princ Rudolf naredil vse mogoče, da bi se ločil od svoje žene, hčeri belgijskega kralja, s katero se je bil po sili poročil. Posređoval je v tem oziru tudi pri papežu, toda zastoj. Cesar Franc Jožef je nastopil zelo ostro proti njemu in ja zahteval, naj naredi konec svojemu razmerju z lepo Mary Vetscero. Končno se je moral Rudolf vdati, a se je na skrivnem sestajal še vedno z njo. Na teh sestankih sta sklenila, da bosta šla, ko jima ni dovoljeno skupno življenje, v — skupno smrt. Za njuno sigurno sestajanje je skrbela grofica Larisch-Wallersee, ki je tudi v oni usodni noči, ki je imela biti zadnja noč mladega para, omogočila Mary Vetscero beg od doma. V dvorcu Mayerling v Dunajskem gozdu je v oni noči ustrelil princ

Rudolf najprej svojo ljubico, potem še sebe. O tem, da je Rudolf ustrelil razen sebe tudi svojo ljubico, ni smel nihče govoriti. Mati nesrečnega dekleta baronica Helena Vetscera, katero je cesar po krivem osumil, da je ona pripravljala tajne sestanke med svojo hčerjo in princem Rudolfom, je bila sramotno izgnana takoj po dogodku v Mayerlingu. Njen brat Baltazzi in njen svak grof Georg Stockan sta dobila iz dvora ukaz, da odpeljeta iz Mayerlinga truplo ustreljene Rudolfove ljubice. Našla sta razpadajoče golo truplo v neki zakotni sobici med šarami in sta je morala v noči s kočijo prepeljati v Heiligenkreuz, kjer je bilo še pred zoro brez vsakih obredov zakopano v nekem kotu tamošnjega samostanskega grobišča. Materi je bilo še-le po enem letu dovoljeno izkopati hčerine kosti in jih položiti v dostojen grob na istem grobišču.

Kakor rečno, je morala baronica Helena Vetscera takoj drugi dan po dogodku v Mayerlingu, to je 30. januarja 1889., zapustiti Avstrijo, da bi tako nič več ne spominjalo na tragični dogodek. Zastonj je skušala baronica s pismi omehčati cesarjevo srce. Ko pa se je končno izkazalo, da ni bila ona kriva razmerja med princem in svojo hčerjo, se je dal cesar pregovoriti, da ji je dovolil vrnitev v Avstrijo in ji je dal na razpolago večjo svoto denarja, s katero je kupila v Reichenau pod Semmeringom neko premoženje. Vsled povojnih razmer je morala baronica to premoženje prodati in je umrla uboga.

Toda obljubo, ki jo je dala cesarju Francu Jožefu, da bo o dogodku v Mayerlingu molčala, je držala do smrti. Vse, kar se ve o tem, se je izvedelo iz

TEDENSKI PREGLED

Italija

V Italiji so nastale zadnje dni važne izpremembe, ki kažejo — kakor smo zadnjič omenili — da sta se fašistovski in protifašistovski tabor zajedla v svoje položaje, pripravljajoč se na odločilni boj. Sedaj je položaj že bolj jasn. Fašistovska stranka se je osamosvojila, to je postala je osamljena bolj kot kedaj. Ona na eni, vsa druga Italija na drugi strani. S to osamosvojitvijo se razlaga tudi zadnja izprememba v fašistovski stranki, kjer je prišla do nadvlade skrajna leva struja pod vodstvom Farinaccija, kremonskega gromovnika, katerega ime so naši čitatelji že večkrat brali v našem listu in vedo, da je to mož, ki zahteva najbrezobzirnejši boj proti vsem nasprotnikom fašizma. Le-ta je bil sedaj imenovan na mesto dosedanjega tajnika fašistovske stranke — Giunte. Fašistovska stranka ima torej sedaj za tajnika enega najbolj bojevitih mož v fašistovskih vrstah. Kakšne namere ima novi tajnik fašistovske stranke, je razvidno iz govora, ki ga je imel te dni na zborovanju fašistov kremonske. »Po zločinu nad Matteottijem — je dejal Farinacci — sem rekel: obžalujemo. Tisti, ki so odgovorni za ta zločin, ne morejo biti naši. Naj se ne dotakne fašizem radi tega in ne njegov vodja, drugače smo pripravljeni prevzeti vso odgovornost. Ako bi Italija in vlada storili istotako, bi ne bili imeli nedostojnega plesa, okoli mrliča! Naznanjam vam, da bo proces Matteotti proces proti opozicijam in da bo fašizem izrabil proces za svoje geslo na prihodnjih političnih volitvah.

«Ne morem divjati proti opozicijam, ki so naredile uslugo fašizmu, ki je hotel pred dnevi z mojim imenovanjem za glavnega tajnika zopet potrditi svojo nepopustljivost proti vsem in proti vsemu. Fašizem se mora poživljati na vsa soglašanja. Cremonski fašizem se je poživljal na demokracijo, na liberalizem, bojavnike in na njihovo lepo družbo. Dobili smo vso pokrajino v svoje roke.

«Kakšno bo moje postopanje? — se je tu vprašal Farinacci — Skušal bom udeležiti v vseh pokrajinskih metode cremonskega fašizma. Še vadno sem prepričan, da ni mogoče drugače priti do cilja, nego s silo. Ne odrekamo se pravici revolucije. Posebno danes ne bomo tega storili, ko smo se osvobodili mož, ki so nas skozi dve leti rezali v boke ter zabadali svoja bodala v naše rame.

«To mora biti naš cilj: Hočemo se lotiti ter rešiti velike probleme fašizma: tisk, banke, birokracija, tajna udruženja, sindikalna vprašanja.»

Ni čuda, da je spričo takega govora ministrski predsednik Mussolini dobil influenco, za katero leži že nekoliko dni.

Jugoslavija

Vlada se mrzlično pripravlja na otvoritev narodne skupščine, ki je napovedana za dne 7. marca. Istotako se pripravlja mrzlično na otvoritev narodne skupščine tudi opozicija, katero vodi bivši minister vnanjih stvari Trumbić.

Po novem vladnem programu bo treba najprej rešiti proračune za proračunsko leto 1925—1926, med prvimi zakoni, ki jih bo rešila nar. skupščina, pa bo invalidski zakon. Nato pridejo na dnevni red nar. skupščine: zakon o poljedelskih kreditih, zakon o obrtni banki in občinski zakon, ki bo enoten za vso državo. Nadalje pride na vrsto tiskovni zakon, čigar osnutek je že izdelal minister za izenačenje zakonov in je zelo strog osobito v vprašanju odgovornega uradništva in tiskovnih deliktov s klevetanj. Vlada misli predložiti nar. skupščini tudi načrt za nov volilni zakon, nadalje zakon o zavarovanjih, agrarno reformo za Dalmacijo in stanovanjski zakon. Nar. skupščina bo tudi rešila zakon o osnovnih, srednjih in visokih šolah ter posebno še zakon za izenačenje davkov v vsej državi.

Glede postopanja proti Radiću ni došle nobene novosti, gotovo pa je, da se bo to postopanje nadaljevalo. Njegova tovariša dr. Krnjević in dr. Maček sta dobila te dni dovoljenje, da smeta oditi domov urediti nekatere rodbinske zadeve, nakar se bosta vrnila v poslopje, ki je določeno za njuno bivanje tekom preiskave.

Veliko pozornost je vzbudila vrnitev Plamenca, bivšega predsednika črnogorske vlade, v domovino. Plamenac je bil, kakor znano, duša protijugoslovenske gonje, ki jo je tako dolgo uganjala v Italiji skupina Črnogorcev, pristašev pok. kralja Nikolaja. Ko je Plamenac videl, da so šli vsi njegovi načrti po vodi,

se je bil preselil v Ameriko. Sedaj pa je prosil jugoslovensko vlado za dovoljenje, da se sme vrniti v domovino. Jugoslovenska vlada mu je izdala to dovoljenje, in tako se je Plamenac ta dni vrnil v Jugoslavijo.

Dr. Trumbić
bivši minister vnanjih stvari, ki se je
... prelevil v opozicijonca.

DNEVNE NOVICE

Predujmi na račun terjatev nasproti av.-og. erarlu

Dne 6. februarja 1925 je izšel v Uradnem listu (Gazzetta Ufficiale) ukaz-zakon, ki dovoljuje finančnemu ministrstvu, da sme izdajati pod gotovimi pogoji predujme na prijavljene terjatve nasproti a. o. erarju na podlagi saintgermainске pogodbe. Gre za predujme v vrhu vzpostavitev premoženj, poškodovanih vsled dejanj, predvidenih v avstrijskih zakonih o vojnih dajatvah, če so tozadevne poškodbe istega značaja, kakor vojna škoda, o kateri govorijo zbrani zakoni od 27. marca 1919 št. 426. Predujme bo dovoljevalo finančno ministrstvo po zaslišanju štiričlanske komisije, kateri bosta priključena še 2 zastopnika iz prizadetih novih pokrajin.

Prošnje za dovoljenje predujmov se morajo vložiti tekom 6 mesecev po objavi tega ukaza-zakona v Uradnem listu. Prošnjam bo treba predložiti prepis terjatve, predložene v zmislu dogovora med Italijo, Avstrijo in Madžarsko z dne 6. aprila 1922. Za svoto dovoljenega predujma bo stopila na mesto posameznih upnikov nasproti bivši a. o. monarhiji italijanska država.

Predujmi ne bodo smeli presežati 70% svote, katera bi šla upniku na podlagi zbranih zakonov od 27. marca 1919 št. 426.

Dezertar

«Učit. list» poroča: Neki učitelj je bil vpisan v prostovoljno milico za javno varnost. Do prisege je zvesto služil, ob prisegi se je pa premislil, ni hotel blizu. Bo že sam vedel, zakaj ne. Stvar seveda ni ostala le pri prvem poglavju, prišlo je tudi drugo — ubežnika so prijeli in spravili pod ključ za osem dni, ki jih je prebil ob kruhu in vodi.

Ni nam znano, ali ja s tem zadeva končana. Škoda bi bilo, če je ne bi za beležili, ker je tudi del našega stanovskega vprašanja. Za prizadetega ima dober nauk: edino pravo plačilo za kameleone sta kruh in voda. Tako grešiba za tistimi, ki prekupčujejo s «prepričanjem». Pridejo na vrsto tudi še taki, ki so sicer izredno spretni v kupčevanju in ki imajo neprestano po dvoje želez v ognju.

Hišni gospodarji

zopet višajo najemnino. Dobro bo, če najemniki naredijo, kakor lani, rekurz na sodišče.

Izseljevanje v severno Ameriko

Kakor javljajo iz Rima je letošnja kvota izseljencev za v severno Ameriko zaključena. Kdor je že dobil potni list, pojde, kdor ga še ni, bo zastoj prosil. Tako komisariat za izseljevanje.

Rusija

Rusko-japonska pogodba, ki je bila nedavno sklenjena in s katero se obe državi obvezujeta, da ne boste vršili nikake propagande, ki bi škodovala gospodarskim interesom ene ali druge pogodbenice države ter da bo Japonska izpraznila severni, ruski del Sahalina, a dobila za to izkoriščanje petrolejskih vrelcev in premogokopov, je zelo ojačila mednarodni položaj Rusije. V Ameriki je naredila vest o tej pogodbi porazen vtisek. Bivši državni tajnik Hughes, katerega obdolžujejo, da je s svojo nepopustljivostjo zakrivil ta uspeh Japonske, je moral odstopiti in bo skušal njegov naslednik Kellogg popraviti zamudo ter rešiti s priznanjem sovjetske Rusije, kar se še da rešiti. Za ameriško industrijo je namreč rusko tržišče velikanske važnosti. Toda sovjetska Rusija bo spričo pogodbe z Japonsko pač nekoliko bolj nepopustljiva, nego je bila prej.

Na Bolgarskem

se vrši hud boj med vladno in komunistično stranko. Umori so na dnevnem redu. Nedavno je bil umorjen od komunistov voditelj bolgarskih avtonomistov dr. Milev, sedaj prihaja vest, da je bil sredi Sofje umorjen za masčevanje voditelj bolgarske komunistične stranke Stražimirov. V Plovdivu je bilo izvršenih več političnih atentatov.

Politično ozračje na Bolgarskem je prenapeto.

Prebivalstvo Jugoslavije

230.229 žensk več kot moških!

Direkciji državne statistike se je šele zadnje dni posrečilo sestaviti točno statistiko prebivalstva Jugoslavije, ki izide v kratkem kot posebna knjiga. Jugosl. država šteje 12.017.323 prebivalcev. Moških je 5.893.347, žensk pa 6.123.776, kar pomeni, da je v državi 230.229 žensk preveč, če odštejemo slučaje mnogoženstva.

V Bosni in Hercegovini pride na 1.889.929 prebivalcev 965.894 moških in 924.035 žensk. To pomeni, da bi ostalo 41.859 moških samcev, tudi če bi imel vsak musliman samo eno ženo. In če upoštevamo, da žive mnogi muslimani v mnogoženstvu, je jasno, da je v Bosni

in Hercegovini število samcev znatno večje, nego po statistiki (41.859).

Najbolj krute posledice je zapustila vojna v Srbiji, ki je izgubila dve tretjini svojega prebivalstva v vojni in najbolj občutijo vsled tega vojne posledice ravno Srbijanke.

V Srbiji pride na 2.655.078 prebivalcev 1.273.167 moških in 1.381.911 žensk. Ostane 108.744 žensk, ki se pri najboljši volji ne morejo omožiti. Tudi če bi se poročil vsak moški, bi ostala vsaka 15. nevesta na cedilu. Ker se pa ne poroči najmanj tretjina moških, mora ostati približno vsako deseto dekle stara devica.

Na Hrvatskem je položaj ugodnejši. Tam pride na 2.739.593 prebivalcev 1.334.440 moških in 1.405.050 žensk, tako da je samo 60.507 žensk odveč. V Sloveniji je kandidatini za stare device 49.174.

Darovi

Iz raznih vasi po naši deželi smo dobili poročila o nabranih darovih za slovenske šolske otročice. Nekoliko smo jih že objavili, nekoliko jih objavljamo danes, ostale bomo objavili prihodnjic, kajti naš list je še premajhen, da bi mogli objaviti vse naenkrat, kakor bi želeli.

Gre večinoma za darove v poljskih pridelkih za male slovenske otročice v slovenski šoli v Trstu. Zemlja v naši borni deželi ne obrodi toliko, da bi ostajalo, zato je jasno, spričo izdatnosti darov, da so si jih morali darovalci takorekoč, od ust odtrgati. Srce mora vsakemu poštemu Slovincu vztrepetati radosti nad toliko zavestjo skupnosti in bratstva, ki je niso mogli ne zatreči, ne omajati kruti dogodki zadnjih let.

Mi vidimo v teh darovih več kot navadne darove, mi vidimo v njih jamstvo za našo neomajno odporno moč v hudem boju, ki ga bje naše ljudstvo za svoje pravo, mi vidimo v teh darovih nepogajljiv plamen prubijene in se probujajoče narodne zavesti.

Otroci, ko dorastete, spomnite se tistih, ki so se Vas spominjali v hudih časih! —

V zadnjem podlistku «Ako Bog da...» je pomotoma izostalo ime avtorja, ki je znani slovenski pisatelj Fran Milčinski.

DROBNE NOVICE Z DEŽELE

IZ GORICE.

Dramatično društvo v Gorici.

Ker je gledališka dvorana v Trg. Domu zasedena po veseliceh cel pust, se uprizoritev «Poslednjega moža» mora prenesti, akoravno je že naštudirana, na prve dni marca. Radi tega opozarjamo cenjeno občinstvo, da se ne bo tekom februarja igralo, kot je že bilo javljeno.

Telovadno društvo v Gorici.

Tukajšnje «Telovadno društvo priredi v soboto, 21. t. m. veliko maskerado v Trg. Domu. V dvorani bo sviral izborni salonski orkester, za one pa, ki ne marajo ali ne znajo modernih plesov, bo igral «šramel» v spodnjih prostorih. Tekom maskerade bo izbrana, potom glasovanja, kraljica in kralj večera; obdarovani bosta tudi dve najlepši skupini mask. Kdor pomotoma ni dobil vabila, ga na željo dobi pri društvenem tajništvu ul. sv. Ivana 7.

Obisk odličnega slovenskega učenjaka.

V Gorici se muči sedaj odlični slovenski učenjak-filozof dr. Fran Veber, profesor ljubljanske univerze. Napotil se je v bližnji Solkan, da uredi znanstveno zapuščino svojega najbolj nadarjenega učenca, Solkanca, dr. Juga. Iz te do sedaj za nas neznane zapuščine bodo izšla dela našega nadarjenega Solkanca. Tekom svojega kratkega bivanja med nami bo odlični učenjak dr. Fran Veber priredil več predavanj v Gorici in okolici, za katera vlada povsod napeto zanimanje.

Dve oprostilni razsodbi.

Porotna obravnava, ki se je vršila te dni pri vedno polni dvorani goriškega občinstva, proti Josipu Merlo, Antonu Fonsati in Francu Consolanti, obtoženim, da so z oboroženo silo oropali 3. dec. 1923. l. v Grojni nekega Luko Kovarčiča, se je zaključila. Vsi obtoženci so bili oproščeni in izpuščeni takoj na svobodo.

Porotno sodišče je oprostilo tudi kamnoseka M. Medeotti-ja, ki je bil zaprt radi tega, ker je kričal v Strašicah v pi-

janosti: Prokleta vlada svinjska rimska vlada, ki nas uničuje, mesto da bi nam pomagala!

Obtoženec se je branil s tem, da je bil takrat popolnoma pijan in da ni vedel, kaj govori. Ker je zdravniški izvedenec podal izjavo, da je Medeotti alkoholik in da je poleg tega podedoval še slabe posledice alkoholizma po svojem očetu, so ga porotniki osvobodili kazni — alkoholizma pa ne!

IZ MIRNA.

Slovensko izobraževalno društvo v Miru bo uprizorilo v nedeljo, dne 15. t. m., in ponovilo naslednjo nedeljo, dne 22. t. m., velekomično komedijo v 4 dejanjih «Ulica ta in ta št. 15».

Opozarjamo na to velesmešno komedijo ter vabimo k udeležbi. Kdor se hoče v tem predpustu enkrat pošteno nasmejati, naj ne zamudi te lepe prilike ter naj pohiti v nedeljo popoldne v «ulico to in to št. 15» v Miren.

IZ KAZELJ.

Bralno-pevsko društvo «Dneva žar» v Kazljah, priredi v nedeljo, 22. II. t. l. pri g. J. Kjuder 16-pustno veselico s sled. sporedom: a.) «Mutasti muzikant», burka v enem dej. b.) Ples in prosta zabava. Pričetek točno ob treh popoldne. (Vsled raznih ovir nam ni bilo mogoče narediti daljšega sporeda).

IZ NABREZINE.

Na pustno nedeljo, dne 22. t. m., vprizori «Dramatični odsek Javne ljudske knjižnice v Nabrežini» veseloigro v treh dejanjih «Rodoljub iz Amerike». — Vprizoritev se vrši v veliki dvorani kinematografa «Aurisina» v Nabrežini in prične točno ob 15 $\frac{1}{2}$ uri. Med dejanji sodeluje «Godbeno društvo Nabrežina». — Po predstavi velika plesna zabava v dvorani g. Grudna v Nabrežini. — Ker je čisti dobiček namenjen le v kulturne svrhe, se sl. občinstvo vljudno vabi, da se v velikem številu udeleži te prireditve, katera bo nudila vsem obilo zabave in užitka, katerega tu zelo pogrešamo. Tudi od okoličanov upamo, da nas posetijo v velikem številu. — Odbor.

Predavanje.

Ze pred vojo je spoznala naša «knjižnica», da je eno glavnih sredstev za širjenje izobrazbe med ljudstvom ravno predavanje. Prirejala je zato mnogokrat razna predavanja bodisi gospodarskega ali kulturnega pomena. Po vojni, ko so nam razmere marsikaj prikrajšale, smo tudi predavanja bili jako malo deležni. Zaznamovati imamo le tri, in sicer nam je prvo podal g. učitelj Hreščak o «Etiki in gospodarstvu», drugo g. inž. Rustja o «Kmetijstvu» ter tretje, ki se je vršilo preteklo soboto zvečer v dvorani obrtnih šol. Predaval je g. Dr. J. Pertot o «Etiki». To predavanje je bilo nad vse zanimivo ter pri tem tudi zelo poučno. G. predavatelj nam je kaj nazorno orisal začetek in delovanje te strašne bolezni, katere se na žalost tudi po deželi zelo širi. Svoje besede je še s slikami podprl, tako da je lahko vsakdo razumel posledice te bolezni. Vsi navzoči so bili s predavanjem zelo zadovoljni, posebno ker je g. predavatelj tudi jako poljudno vse razložil. — Po predavanju se je predsednik «J. L. K.» g. L. Pertot zahvalil g. predavatelju za njegov trud, kakor tudi «Prosveti» za prireditve. — Udeležba je bila mnogoštevilna, tako da bi dvorana kmalu postala premajhna. Razšli smo se z željo, da bi nam «Knjižnica» v kratkem spet preskrbela tako predavanje, ker se vidi, da se naši ljudje jako zanimajo za to.

IZ SALEŽA

smo dobili daljši dopis, ki pojasnjuje razne stvari glede občine, glede davkov, glede drugih dajatev, cerkvenih in posvetnih. Ne objavljamo ga za danes, čeravno vemo, da nam bo naš dopisnik zaradi tega zameril, ker neradi gotove osebe in gotove stanove vlačimo v javno časopisno polemiko. Če pa bomo še nadalje, direktno ali indirektno, izživani, bomo zgoraj omenjeni dopis in tudi vse nadaljnje brez vsakega obzira objavili. Sapienti sat.

IZ VRABČ.

POŽAR.

Komaj je preteklo leto, odkar smo poročali o prežalostni človeški žrtvi gorečih plamenov v Grižah, občina Vrabče, že nas je zopet doletela težka nesreča.

Dne 9. t. m. ob 11. uri zvečer je švignil plamen skozi hlev Janeza Škapina št. 23. V hipu je požar objel vse poslopje, v katerem se je nahajal gospodar in kjer je bila tudi živina. Ker stoji ta del poslopja sredi vasi, je grozil požar tudi drugim hišam, katerih pa k sreči ni zažl, ker je bilo vreme tiho in so ljudje takoj priskočili na pomoč. Prihiti se ne samo Vrabčani, stari in mladi, temveč tudi ljudje iz bližnjih vasi Jakovce, Pule in Razguri. Po napornem delu se jim je posrečilo rešiti gospodarja in živino. Izvlekli so iz hleva dve kravi, breji že 8 mesecev, vola, par let in kozo, toda uboga živina je bila tako ožgana, da bo morda mogoče rešiti le par telec. Meso ostale živine so pobrali skoraj zastojni mesarji.

Gospodar sam je tudi hudo opečen in se bo moral dolgo zdraviti.

Poleg domačega ljudstva so prihiti požrtvovalno na mesto nesreče kr. orožniki iz St. Vida, ki so se z vso požrtvovalnostjo trudili, da bi pomagali. Prav posebno vneto sta kazala g. brigadir in orožnik Filigrani, katerim

bodi za to izrečena prav posebna zahvala. Prihiti sta na lice mesta tudi zdravnik in živinozdravnik, ki sta imela polne roke dela, katero sta opravljala z vneto in z ljubeznijo.

Poslopje, žal, ni bilo zavarovano in grozi nesrečni družini propast, če ji usmiljeni ljudje ne priskočijo na pomoč. Pomagaj, ljudje, kajti nihče ne ve ne ure, ne dneva...

IZ OZELJANA.

Naša mladina se začenja počasi probujati iz kulturnega spanja. Seveda, ne vsi, ker je še mnogo takih, ki mislijo, da je harmonika in z njo združeno rajanje po gostilnah, višek kulturnega dela. Mislim pa, da se tudi ta napaka počasi vendarle izgubi. Porok za to nam je vedno naraščajoče zanimanje za društveno življenje, ki ga v prvi vrsti podtika in neguje naše vrlo «Bralno in pevsko društvo» potom svojih požrtvovalnih in marljivih članov. Da so društveniki pridni in zavedni, priča njih prizadevanje, ki mora roditi dobre sadove kulturne vzgoje.

V nedeljo, 22. t. m., priredi naše «Bralno in pevsko društvo» veselico v prostori gostilničarja Jožeta Špacapana in sicer ob 3 popoldne. Poleg petja sta na sporedu dve šaloigri: «Pogodba» in «Če sta dva...». Dana nam bo torej prilika, da si privoščimo zdravo in veselo zabavo.

Tudi kakšna nezgoda se od časa do časa pri nas pripeti. Terezija Špacapan se je nahajala pri kravi. Kar naenkrat jo je hudomušna in sitna žival sunila v trebuh, da so jo morali prepeljati v goriško bolnišnico. Njeno stanje je precej nevarno, ampak je upanje, da okreva.

IZ VRHOVELJ pri REPENTABRU

Ker se od nas nihče ne oglasi v vašem listu, blagovolite sprejeti par mojih vstic.

Prvo naj Vam povem to, da smo imeli dne 3. t. m. redko a pomenljivo slavnost namreč «Zlato poroko» katero sta jo obhajala Matevž in Marija Križman iz Vrhovlj št. 5. Matevž Križman je 75letni starček, sicer majhen a po duhu in razumu velik. Bil je 36 let občinski svetovalec in podžupan. Na dan praznovanja njegove «zlate poroke» kljub delavniku polna cerkev ljudi: očitveni znak spoštovanja, ki ga uživa med nami.

Naša domača godba mu je igrala celo pot v cerkev vesele koračnice in je igrala tudi med mašo.

Našima slavlencema kličemo, da naj ju Bog živi zdrava in vesela še do «Biserne poroke».

Naše društvo «Tabor» gre le po stezi naprej dobro bi bilo da pride vsaj enkrat na pravo pot, da bi korakalo s polnim korakom naprej! Spodbuja pri mladini bi bil najboljši uspeh!

Pri postaji na Repentabru, na glavni cesti Opčina-Dutovlje imamo most iz slonove kosti pardon! — sem hotel reči: iz — polzeve kosti, tako da je promet čezenj že skoro ogrožen. Čas bi bil da bi vsaj enkrat prišlo do tega da se zgradi že tako davno obljubljeni most, ker pri nas je precej razvita kamnoseška obrt, in to kamenja se mora voziti čez most na postajo in večkrat tudi do 100 stotov težak kamen! Ako človek gleda, kako se guga ta pokveka od mosta, ga prijemlje groza.

Nekega lepega dne se bo kak voznik znašel v svoje veliko začudenje z živino in z vso prtljago pod razdrtim mostom.

Ta most je postal v naših krajih že tako znamenit, da se o njem po vseh že poje. Evo, kako:

Cez cesto repentaborsko
En gnjili most leži
Po njem vozovi vozijo
Vse dneve in noči!
Bogme da! — da je ta, ta velja!

Ta kamnje težko, oni les
Po mostu prepekuje,
A stari most se tresce ves
In škriplje in vzdihuje
Bogme da! — da je ta, ta velja!

Se cestni odbor nič ne zmeni
Za mosta starega bridkosti
In ga še hvali, povzdiguje,
Kot bil bi slonove iz kosti!
Bogme da! — da je ta, ta velja!

Pa prišel dan bo, al' pa noč
In most bo, takih špasov sit,
Pokazal cestnemu odboru roge
In se... sesedel poleg proga!
Bogme da! — da je ta, ta velja!

IZ AJDOVŠČINE.

V nedeljo, 22. februarja, ob 3. pop. priredi naš neumorni pevski odsek Z. P. D. veselico v Bratinovi dvorani. Na sporedu je nekaj prav lepih pevskih točk. Seveda se je društvo tudi pobrigalo — pustnemu času primerno — da bo dosti smeha. Smelo lahko trdimo, da ne bo nihče jokal od žalosti, ako bo videl in slišal «Petra Smola» ali pa burko «Zena je le žena». Če ne bo to zdravilo pomagalo, bo pa «Doktor Hribar» pomagal. Po veselici bo v isti dvorani poskrbljeno za vrteče se Ajdovce.

IZ SEŽANE.

«Prostovoljno gasilno društvo» priredi na pustno nedeljo, dne 22. t. m. v Smucovi dvorani, veselico z bogatim sporedom. Začetek ob 3. uri pop. — Na sporedu je godba, šaloigra v treh dejanjih «Zdravnikov strežnik» — Pantomina. (prizor iz džungle). Prosta zabava. — Šaljiva pošta. — Med odmori in pri prosti zabavi igra društvena godba na pihala. Vhod v dvorano s Smucovega dvorišča.

IZ ŽEJ.

Tudi pri nas smo se spomnili otročičev v slovenski šoli pri Sv. Jakobu. Nabrali smo za nje: Gorup št. 10, 4 kg krompirja, 2 kg kolerabe in 1 lit.; Lozi Olga št. 10, 1.10 lit.; Vadnal št. 9, 2 kg krompirja; Vadnal ml. št. 9, 20 kg krompirja in 2 kg fižola; Bergoč št. 11 35 kg repe; 15 kg krompirja, 1 kg fižola; Česnik št. 8, 8 kg krompirja 2 kg fižola; Fatur št. 4, 18 kg krompirja, 2 kg fižola; Gorup št. 13, 40 kg krompirja; Bole št. 7, 8 kg krompirja; Česnik št. 4, 16 kg krompirja in 12 kg repe; Vadnal št. 14, 10 kg fižola; Seme št. 15, 5 kg fižola in 65 kg krompirja 25 kg repe; Kalister št. 3, 18 kg krompirja; Sluga št. 17, 40 kg krompirja; Gorup št. 1, 12 kg krompirja in 25 kg repe; Vodopivec št. 2, 50 kg krompirja; Milharčič št. 6, 50 kg krompirja in 70 kg repe; Zorman št., 40 kg krompirja in 15 kg fižola.

IZ KUBEDA.

«V naši cerkvi ni več ne zvonjenja, ne orgljanja in ne zvonjenja», se je nekdo moško odrezal v predzadnjih «Novicah». Zgleda kot bi res želel, da bi ne bilo cerkvenega petja! Cerkevni zbor, dasi sestavljen po večini od novincev, prav lepo napreduje, kar pa ni gotovim možakarjem všeč! Pojemo iz ljubezni do petja ne pa iz bahaštva ali dobička, ki

ga pri petju ni iskati. Revček se gotovo čudi, ker se ni podrla naša «Skala» vkljub izstopu par nezadovoljnih in praznih bahačev. Upamo, da nam ostane zdravo jedro i v naprej zvesto.

Žive v naši vasi ljudje, skrivajoči se pod plaščem komunizma, ki bi najraje zapili še tistih par piščal iz cerkvenih orgelj — mesto da bi jih popravili, dokler se vse skupaj ne posuje. Malo dobre volje ter požrtvovalnosti in orglje bi bile že zdavnaj cele in uporabne.

Modrijanu iz Jutrovega bi svetovali, naj ne trosi namenoma takih izmislic; — če je pa tako oglušal, da ne sliši več niti cerkvenega zvona, potem pa Bog mu pomagaj, mi mu ne moremo. — Eden od «Skale».

Op. ur.: Hudomušnež, ki si je po tem takim dovolil z zadnjim dopisom neslano šalo, računajoč z dejstvom, da urednik lista ne more vedeti, kje vsa po deželi zvonovi zvonijo in orglje pojejo, naj si zapiše zgornji nauk za uho.

IZ HERPELJ.

V Herpeljah bo priredilo pevsko in bralno društvo «Zvezda» dne 22. februarja t. l. kakor že navadno svojo pustno veselico. — Spored že pravčasno objavimo. Bratskim društvom na znanje. — Odbor.

IZ BERTOKOV.

Mi Bertočani smo lahko ponosni in bi se morali šteti med najsrečnejše ljudi, ker lahko z «Aventina» gledamo na večni Rim in ga občudujemo v vsej njegovi obsežnosti in krasoti.

Letos je sveto leto in bomo lahko kar z Aventina romali v Rim po odpustke. Pa tudi g. Mussoliniju se bomo lahko predstavili in se mu zahvalili za dobroto, s katerimi nas obsiplje potom svojih predragih oblastvah.

Pa kako ne? Le poslušajte:

Ob delavnikih nas naši predobri gosposdije oblastniki lepo na miru puste na polju pri vsakdanjem poljskem delu, kjer se od zore do mraka mučimo in trudimo da bi zamogli zmagovali bremena, ki nam jih nalagajo z raznimi taksami in davki, a da ne bi ob nedeljah in praznikih preveč zapravljali, so nam iz očetovske dobrohotnosti zaprli našo zadružno gostilno. Saj po težavnem delu, si poiščemo lahko razvedrila na «Aventino». Da bi se pa kdo ne pregrešil, stropivši prag zadružne hiše, so dali sneti tudi tablo, ki je to hišico označala kot gostilno — čeprav je bila pisana le v ital. jeziku.

Kdor pa bi si hotel vkljub dobrohotni prepovedi ob nedeljskih pop. urah iskati kratkega časa v gostilni, ima na razpolago Trattorijo «Pulgher» p. d. Purger.

Mi pa mislimo, da je najbolje da ob dnevih počitka ostanemo lepo, kamor so nas postavili, na Aventinu in ne zahajamo v krčme, kjer streže gospodična «Comestibili».

IZ PREGARIJ PRI PODGRADU.
Suša. - Taksa na žganj. - Hišne preiskave. - Šola. - Predpust.

Ko sem zvedel, da ni v Brkinih blata, sem se takoj podal na Pregarje. Ljudje so veseli blage zime, ker lahko opravljajo razna dela. Tare jih pa druga nadloga; ostali so skoraj brez vode. Lanjsko zimo so prav gotovo imeli več žganja v sodih, kakor letos vode v vodnjakih. Ozirajo se po oblakih in gledajo, bo li

PODLISTEK

Kačje oči

Amb. Bierce — J. Jos. Renaud.

«...Številne in verodostojne priče potrjujejo, da imajo kačje oči magnetično moč, kateri se je nemogoče ustavljati...»

Ko je Harker Brayton prečital ta stavek, se je nasmehnil. Našel ga je slučajno v stari naravoslovni knjigi, ki jo je čital zvečer v svoji sobi.

Kako so mogli ljudje verjeti takim neumnostim? je pomislil in nehoti je spustil knjigo iz rok.

Tedaj pa je v temnem kotu sobe nekaj vzbudilo njegovo zanimanje.

V senci pod posteljo je zapazil dve začrni točki, drugo tik druge... O, brigal se je silno malo zanje! In pobral je knjigo in mirno čital dalje.

Toda nekaj trenutkov pozneje je vsled nekakega nagona povslel knjigo in poiskal z očmi, kar je bil videl... Obe svetli točki sta še vedno bili tu: bili sta še bolj izraziti kot prej in svetili sta se zelenkasto.

Sicer pa sta bili preveč v temi, da bi mogel Brayton Harker, ki ju je gledal iz s površnim zanimanjem, spoznati njih naravo. Spet je čital dalje. Nenadoma pa mu je prečitani stavek vdihnili misel, pri kateri se je stresel... Knjiga mu je padla iz rok na tla...

Sedaj je Brayton, ki se je napol dvignil, pazljivo strmел v temo pod posteljo, kjer sta se obe točki navidezno bolj močno svetili. Kmalu pa je zapazil pri eni posteljni nogi zvite maroge kače, katere oči sta se svetili.

Strahovita ploska glava, ki se je dvigala malo nad koncentrične maroge, je fiksno zrla proti njemu... Oči nista bili več dve navadni svetli točki: gledali sta namenoma vanj.

Harker Brayton je bil gost znamenitega znanstvenika, doktorja Druringa, ki se je predvsem zanimal za želve in kače!...

Njegova žena in hčerke so se silno bale tega «kačjega vrta» in niso nikoli stopile vanj. Videle so te strašne goste samo, kadar jih je profesor nagačene postavil za okrasek v predsobo, vežo ali v kadalnico... Za okrasek? Gotovo, po doktorjevem mnenju, a ne po njihovem, kajti silno so se bale teh ostudnih plazilcev, posebno, ker so jih že nekočkrat našle — žive! — izven «kačjega vrta» na različnih mestih v hiši, kjer je bila njih prisotnost silno nevarna.

Mr. Brayton se ni preveč vznemiril vsled tega, kar je ravnokar zapazil. Zdrzil se je od začudenja in studa... Prva njegova misel je bila, da bi zvonil. Služabniki še niso šli spat. Prišli bodo in kačo ulovili in ubili.

Čeprav je zvončeva vrstica visela po-

leg njega, se ni zganil. V resnici ga je bolj vznemirjal čudni dogodek kot nevarnost, ki mu je pretila.

Te vrste kač ni poznal, tudi dolžine ni dobro razločeval... Kakšna je bila nevarnost? Ali ga bo morda pčila do smrti, ali pa ga stisnila in zadavila?... Vsekakor je bil ta stvor odveč, prokletu odveč v tej mirni sobi.

Brayton se je dvignil. Umaknil se bo, nazaj stopajoč do vrat, počasi, da ne vznemiri kače in je ne bo pustil iz oči.

In če bi ga strašni plazilec zasledoval?... Kaj zato! Zagrabil bi za eno azijskih sabelj, ki vise na zidu...

Brayton je torej dvignil desno nogo, da začne svoj previdni umik. Toda dvignil jo je samo, kajti občutil je globoč, čudovit odpor proti temu gibu... odpor, ki bi si ga bil rad razložil...

Saj vendar nisem strahopetnež in čeprav ni nikogar tu, se instinktivno obotavljam umakniti se!...

Desno nogo je imel še vedno v zraku in z eno roko se je opiral na naslonjalo stola, da ne izgubi ravnotežja.

To je pa že preneumo!... Hočem napraviti velik korak nazaj!...

Dvignil je nogo malo višje in jo krepko postavil na tla, malo pred drugo nogo... Da, pred!... Kako se je to zgodilo? Ni si znal tega razložiti.

Takoj je skušal umakniti se z levo nogo... Z istim uspehom: leva noga se je postavila pred desno...

Njegova roka je krčevito stiskala stol,

ki je bil že korač za njim... O, stiskala ga je strahovito!... Ni ga hotela izpustiti... bila je vsa bela.

Hudobna kačja glava pa se je še vedno dvigala nad svite maroge... Ni se bila zganila, toda oči so bile sedaj migljajoče električne zvezde.

Brayton, ki je bil strašno bled, je dihaval hripavo, sunkoma. Ni mogel drugače, spet je storil korak naprej... še enega... vlekel je stol za seboj... stol, ki ga je naenkrat izpuštil in ki je z ropotom padel... Oči kače sta bili dve solnci... dve solnci, ki sta plamteli v vseh barvah, se neskončno večali... in se spet manjšali...

Naenkrat vse izgine... Silno se je udaril po obrazu... Kaj se je zgodilo?... Padel je bil na tla, na obraz... Iz nosa in ustnic mu teče kri.

Nekaj minut leži otrpel, z zaprtimi očmi, usta mu dihalo v prah na tenki preprogi... Potem se mu pa počasi vrne zavest in spozna, da je ta padec, ki mu je usmeril oči drugam, prekinil fasciniranje... Rešen je!... Samo tja ne sme več pogledati in lahko bo zbežal.

Toda pregrozna je misel na kačo, ki je brezdomno čisto blizu, zvita v klopčič in pripravljena na skok... Da, pregrozna... Groza v tej meri pa je postala privlačna... ne more se je otrasti... videti hoče, vedeti...

Dvignil je glavo in obrnil oči proti neusmiljenemu pogledu in spet je postal

kmalu kaj dežja, pa tudi cvetne popke od češp kaj radi ogledujejo. Upanje je dobro!

Lanjsko leto so nekateri Pregarci plačali neko občo tako na žganje. Nekateri so plačali tudi čez 200 L. Neverjetno pa vendar je resnično, da so drugi, ki s oimeli mnogo več žganja, bili te takse prosti. Priporočamo novemu občinskemu zastopstvu v Podgradu, naj pregleda ta moderni zakon; zelo radi bi videli, kam je šel denar, ki ga je občina dobila v imenu takse.

Bliža se pomlad in lepi dnevi. Začele bodo hoditi razne komisije na Pregarje, da bi sezidale šolo. Ker pa v komisiji ni nobenega zidarja, je ljudstvo izgubilo upanje, da bi kedaj videlo novo šolsko stavbo.

Dne 4. t. m. so napravili kr. orožniki iz Podgrada hišno preiskavo pri gosp. Viktorju Bubnič. Našli so v neki omari strašansko bodalo, ker je bilo preveliko, so ga morali nesti v Podgrad v omanjenem merilu. Istega dne so napravili hišno preiskavo tudi pri gosp. učitelju Petarosu. — Uspeh je bil bajne negativni.

Smo v predpusnem času, zato so me zanimali tudi temu primerne novice. Pravijo, da so mlada dekleta zelo žalostna, ker se letos ne bo vlekla «dijla». (Navada je namreč ta: ako se v teku leta nobeno dekle ne omoži, mora najsterejši vleči na dan pusta eno desko skozi vas). Zvedel sem še nekaj. Dekleta so začela bojkotirati ženitne vence. Nisem mogel doznati pravega vzroka. To bo gotovo vedel gospod «takoj», ako ni pozabil takrat, ko je moral s svojimi šestimi križi bežati od «pup». — Sitnež.

Gospodarske novice

Nove državne doklade

na užitnino od vina, piva in drugih alkoholnih pijač.

Kakor znano, je bil 15. septembra 1924. vinski davek po vsej Italiji odpravljen. Ostal je le užitninski davek v posameznih občinah. Razlika med tema dvema davkoma obstoja pač v tem, da je vinski davek zadel v prvi vrsti proizvajalca vina, dočim zadavlje užitnina v prvi vrsti konsumenta, to je pivca. Toda položaj naše dežele je tak, da sta občutila posledice i prvega i drugega davka oba: proizvajalec in odjemalec, ker naše vino se, žal, ne izvaža in se porablja po večini doma. V prvem slučaju kmet ni mogel zaradi davka prodati vina, če ga ni hotel dati pod vsako ceno, v drugem slučaju mu zopet ni mogel zvišati cene na resnično vrednost, ker zaradi užitninskega davka ne bi našel odjemalcev. Izvoz v inozemstvo, ki ga je odprava vinskega davka končno omogočila, pa je bil — drugače onemogočen.

Nove doklade.

Sedaj se bo ponovila ista igra, le v hujši meri. S 15. t. m. je stopil v veljavo nov zakon, ki vpeljuje nove državne doklade na užitnino od vina, piva in drugih alkoholnih pijač in ki dovoljuje občinam, da še one s svoje

strane zvišajo užitnino! Ko bi se končno posrečila organizacija izvoza naših vin v inozemstvo, bi ta novi zakon ne bil tako neugoden za našo deželo, ker vina za izvoz po njem niso prizadeta, tako pa: iz dežja — pod kap!

Nova državna doklada na vino, žganje, likerje na pivo bo taka-le:

	V občinah	1. in 2. 3. in 4. razreda	Lir
Na vino	15.—	12.—	
» fino vino v steklenicah	—30	—20	
» alkohol, žganje in likerje v sodih za hl:			

do 25 stopinj po alko-	15.—	12.—
holomeru Gay-Lussac		
do 50 stopinj	30.—	24.—
do 75 stopinj	45.—	36.—
do 75 stopinj	60.—	48.—
Alkohol, žganje, likerji v steklenicah, za steklenico	—60	—60
Pivo, za hl	9.—	6.—

Odprte in zaprte občine

Te državne doklade so obvezne in se morajo pobirati v vseh občinah kraljevine. Glede iztirjevanja pa je treba razlikovati zaprte občine od odprtih. V zaprtih občinah (to je v onih z užitninsko črto, kakor je tržaška) se bodo pobirale nove doklade z isto izkaznico (boleto) s katero se pobira glavna užitnina, s tem, da se državne doklade na njej posebej omenijo. V odprtih občinah je treba razlikovati med onimi, v katerih se pobira užitnina po tarifi, in onimi, v katerih se pobira po pogodbi. V prvih se bo nova državna doklada pobirala podobno kakor v zaprtih, to je istočasno s tarifo, v drugih pa se bodo postavke, vsebovane v pogodbi, morale primerno zvišati, za kar bo skrbela finančna intendantca, kateri morajo poslati občine in najemniki takoj seznam pogodb vseh davkoplačevalcev.

Pomanjkljivost in krivičnost zakona.

Zdi se, da je zakon ravno v tej točki pomanjkljiv, oziroma krivičen. Ker ne vsebuje nobene tozadevne posebne določbe, bi se dalo sklepati, da v zaprtih občinah in v občinah, kjer se užitnina pobira po tarifu, že spravljene in obdačene zaloge vina in drugih opojnih pijač ne bodo zadete po novih državnih dokladah, dočim bi to ne veljalo za pogodbe v odprtih občinah, katerih postavke se bodo morale, kakor omenjeno, povišati. Tako bi n. pr. gostilničar v Trstu, ki ima že v zalogi vino za letošnje uporabo, ne moral plačati za letos novega davka, dočim mora pričakovati n. pr. gostilničar v Sežani, ki je sklenil z občino pogodbo za užitnino, da mu finančna intendantca zviša posamezne postavke.

To vprašanje bi treba na vsak način pravično urediti.

Tržaška občina že viša.

Omenjamo še, da je tržaški mestni svet že izkoristil, da sme užitnino na alkoholne pijače zvišati na svoto nove državne doklade in še za tretjino te doklade. Užitnina na vino v tržaški občini bo znašala 50 lir; na pivo bo znašala 33 lir; na očet 30 lir, na mošt 45 lir; na sveže grozdje 32.25 lir; na suho grozdje 100 lir, i. t. d.

Plačali bodo, kakor vedno odjemalci.

Odgovorni urednik: Janko Runtič.

Cene valut v Trstu dne 17. t. m.

100. — dinarjev	lir	39.40 do	39.60
100. — čehoslov. kron		72. —	72.40
100. — avstrij kron		0.0340	0.0350
100. — francos. frankov		128.20	128.30
100. — švicar. frankov		467. —	469. —
1 — angleški funt		115.90	116.10
1 — dolar		24.25	24.35

KUPIM kovaški meh, najrajši „ventilator“. Ponudbe na upravnistvo „Novic“.

Krompir „Ida“ semenski

več vagonov, kupi Karel Šiškovič, Herpelje-Kozina

KAKRŠNOKOLI SLUŽBO (kot čuvaj, skladiščar ali podobno) išče invalid, zmožen slovensčine, italijanščine in nemščine. Gre tudi na deželo. Cenjene ponudbe na upravnistvo „Novic“.

VDOVA s 4 letno deklico išče službo kot vratarica ali pa primerno mesto kot služkinja. Ponudbe na upravnistvo „Novic“.

GOSTILNA «TRE ROSE» via Geppa št. 10 toči vedno dobro znano belo in črno svetokriško vino. Obenem razpolaga vedno z mrzlimi in gorkimi jedili. Za obisk se priporoča Janko Košuta.

Sadjarji pozor! Škarje, žagice, cepilne nože znamke „Kunde“, cepilni vosek, anti-panessit prodaja JUST UŠAJ, agronom v Gorici, Via C. Favetti št. 6.

KNJIGARNA IN PAPIRNICARNA
J. ŠTOKA - TRST
Via Milano 37
se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi, župnim, občinskim in šolskim uradom, pisarnam, obrtnikom, trgovcem in zasebnikom.
LASTNA KNJIGOVESNICA.
Založba Vedeža, Kleinmayerjeve italij. - slov. slov.-italijanskega in ital. - slovenskega slovarja. — Ima v zalogi vse najnovejše slovenske knjige.

IVAN KRŽE
Ima v lastni zalogi najraznovrstnejše kuhinjske in druge hišne potrebščine
Iz aluminija, steklovine, lesa, emalirane prsti itd. — CENE NIZKE.
TRST, PIAZZA S. GIOVANNI št. 1

Ljubljanska kreditna banka

Telefona: 5-18; 22-98 Podružnica u Trstu: Via XXX Ottobre 11 Telefona: 5-18; 22-98

BRZOJAVNI NASLOV: BANCALUBIANA

Podružnice;
Gorica, Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Logatec, Maribor, Metković, N. Sad, Pluj, Sarajevo, Split

Centrala v Ljubljani
Delniška glavnica in rezervni zaklad: 60.000.000 dinara.

Bavi se z vsemi bančnimi posli. — Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje z 4%, a vloge na tekoče račune z 4 1/2% netto. — Za odkaz vezanih vlog plača odstotke po dogovoru. — Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne pušice (SAFES)

Blagajna je odprta od 9 1/2 do 12:50 in od 14 1/2 do 16 ure.

Čevljarnica Forcessin

Odlikovana na mednarodni razstavi v Genovi z „Diploma di gran premio“
TRST - Via Giuseppe Caprin št. 5 pri Sv. Jakobu - TRST

Kdor išče obušalo cenó a vendar lepo, ta bo pomislil malo, ne kupil kar na slepo!

In šel bo k „FORCESSINU“, ki v Trstu vsem od kraja — ubožcu al' bogatini — najboljše čevlje daje ...

Čevlji za delo
L 48.—

Čevlji za delo
L 48.—

Zahtevajte in prepričali se bode, da je

MILO-GODINA

NEPREKOSLJIVO

Izdeluje dobroznana domača trdka J. S. Godina, Trst Via Scoglio 316 Telefon št. 18-78